

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa: **Ing. I. P.**, proti odporcovi: **Obvodný pozemkový úrad v Liptovskom Mikuláši**, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu č. 71-2004/00692-Uh zo dňa 3. marca 2005, konajúc o odvolaní navrhovateľa proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline č.k. 23 Sp 37/2009-34 zo dňa 23. júna 2009, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Žiline č.k. 23 Sp 37/2009-34 zo dňa 23. júna 2009 **z r u š u j e a v e c m u v r a c i a** na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Žiline napadnutým uznesením č.k. 23 Sp 37/2009-34 zo dňa 23. júna 2009 podľa ustanovenia § 250p Občianskeho súdneho poriadku odmietol opravný prostriedok navrhovateľa proti rozhodnutiu odporcu č. 71-2004/00692-Uh zo dňa 3. marca 2005; odporcovi náhradu trov konania nepriznal. Odmietnutie opravného prostriedku krajský súd odôvodnil tým, že navrhovateľ neodstránil vady návrhu, ktoré súd nariadil odstrániť uznesením č.k. 23 Sp 37/2009-22 zo dňa 20. apríla 2009. Krajský súd z obsahu podania nezistil, akým spôsobom navrhovateľ žiada rozhodnúť a z akého dôvodu (v akom rozsahu) a či vôbec napáda rozhodnutie odporcu č. 71-2004/00692-Uh zo dňa 3. marca 2005, keďže toto rozhodnutie je opatrené doložkou právoplatnosti a vykonateľnosti, ktorá mala nastať dňa 5. apríla 2005.

Proti tomuto uzneseniu podal navrhovateľ v zákonnej lehote odvolanie. Uviedol, že nový zákon v § 5 a § 6 stanovil nový postup pri vyrovnaní pozemkov určením náhrady. Zo začiatku pozemkový úrad nesprávne určil, že navrhovateľ má zdedené 2/6 z celkovej výmery pozemku, t.j. 315m², hoci mu bolo odobraté viac ako 1000m². Podľa rozhodnutia Obvodného pozemkového úradu v Liptovskom Mikuláši č. 71-204/00692/Uh zo dňa 3. marca 2005 navrhovateľ spĺňa podmienky na vrátenie vlastníckeho práva podľa § 3 ods. 1 zákona č. 503/2003 Z.z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov (ďalej len reštitučný zákon) a bola mu určená náhrada

za pozemok. Ide o PK vložku č. X., PK parc. č. X. vo výmere 4703m², z ktorej navrhovateľ vlastnil podiel $1/6 = 783,8\text{m}^2$. Uvedené zistenie Obvodného pozemkového úradu v Liptovskom Mikuláši považuje navrhovateľ za správne. Slovenský pozemkový fond, regionálny odbor v Liptovskom Mikuláši túto výmeru neuznáva. Podľa podkladov by mal navrhovateľ podľa zákona z určenej plochy $2 \times 158\text{m}^2$, t.j. 315m^2 a $783,8\text{m}^2$, čo je spolu 1098m^2 nárok na kvalitnú pôdu. Navrhovateľ poukázal na to, že Slovenský pozemkový fond, regionálny odbor Liptovský Mikuláš by mu mal poskytnúť náhradný pozemok. Takýto postup Slovenského pozemkového fondu bol dôvodom na to, aby sa navrhovateľ obrátil na súd. K odvolaniu priložil uznesenie Krajského súdu v Žiline č. k. 23 Sp 37/2009-34 zo dňa 23. júna 2009, rozhodnutie Obvodného pozemkového úradu v Liptovskom Mikuláši č. 71-2004/00692-Uh zo dňa 3. marca 2005, rozhodnutie Pozemkového úradu v Liptovskom Mikuláši č. 326-2051/92/94 zo dňa 19. januára 1994.

Odporca sa k odvolaniu navrhovateľa nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 v spojení s § 246c ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku) preskúmal odvolaním napadnuté uznesenie krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle ustanovenia § 250ja ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku.

Najvyšší súd Slovenskej republiky z obsahu súdneho spisu zistil, že navrhovateľ dňa 11. decembra 2008 podal pôvodne na Okresný súd Liptovský Mikuláš návrh na začatie konania, v ktorom uviedol, že Obvodný pozemkový úrad v Liptovskom Mikuláši rozhodol o navrátení vlastníctva podľa reštitučného zákona v prospech navrhovateľa. Ide o roľu vo výmere 783m^2 . Slovenský pozemkový fond rozhodnutie Obvodného pozemkového úradu neuznal, konal podľa vlastnej úvahy nedodrжал reštitučný zákon. Navrhovateľ ďalej uviedol, že Pozemkový fond nie je oprávnený meniť rozhodnutie „Slovenského pozemkového úradu“. Namietal, že riaditeľ Slovenského pozemkového fondu, regionálneho odboru Liptovský Mikuláš, neuznáva navrhovateľove vlastnícke právo v podiele $3/6$, ale každú $1/6$ považuje za iný majetok. Domáhal sa, aby súd prikázal Slovenskému pozemkovému fondu dodržiavať reštitučný zákon. Navrhovateľ citoval z reštitučného zákona (§ 6 ods. 2), že náhradný pozemok sa prevedie na oprávnenú osobu, ak jej bol rozhodnutím priznaný nárok na náhradu za pozemky alebo spoluvlastnícky podiel k pozemkom, ak výška takého nároku predstavuje výmeru nad 400m^2 . Z rozhodnutí zistil, že má nárok na $2/6$ z 947m^2 a $1/6$, teda spolu $3/6$, čo predstavuje výmeru 473m^2 ; ďalej uviedol, že má nárok na $1/6$ zo 4703m^2 , t.j. 783m^2 , teda vždy nad 400m^2 . Z toho vyplýva, že mu prináleží náhradný pozemok a na tom trvá.

Navrhovateľ k návrhu pripojil fotokópiu námietok proti oznámeniu adresovaných Slovenskému pozemkovému fondu. Z námietok vyplýva jeho nesúhlas

s oznámením Slovenského pozemkového fondu, regionálny odbor Liptovský Mikuláš č. 718/08/RO-11 zo dňa 9. júna 2008. K odvolaniu pripojil aj oznámenie Slovenského pozemkového fondu, regionálny odbor Liptovský Mikuláš č. 718/08/RO-11 zo dňa 9. júna 2008, ktorým tento oznámil, že s účinnosťou od 1. januára 2008 došlo k zmene reštitučného zákona (zákonom č. 571/2007 Z.z.), konkrétne ustanovenia § 6 ods. 2, podľa ktorého sa od 1. januára 2008 náhradný pozemok prevedie na oprávnenú osobu, ak jej bol rozhodnutím priznaný nárok na náhradu za pozemky, alebo za spoluvlastnícky podiel k pozemkom, ak výška takéhoto nároku predstavuje výmeru nad 400m², a ak nárok v peniazoch je väčší ako 5000 Sk. Ak oprávnená osoba nespĺňa podmienky na priznanie nároku na náhradu za pozemky, náhrada za pozemky sa poskytne v peniazoch. Slovenský pozemkový fond - Bratislava konštatoval, že navrhovateľov reštitučný nárok vyplývajúci z právoplatného rozhodnutia Obvodného pozemkového úradu v Liptovskom Mikuláši odporcu predstavuje sumu 852 Sk. Vzhľadom k novelizovanému ustanoveniu reštitučného zákona bude jeho reštitučný nárok plnený formou finančnej náhrady.

Navrhovateľ ďalej k návrhu priložil fotokópiu rozhodnutia odporcu č. 71-2004/00692-Uh zo dňa 3. marca 2005, podľa ktorého navrhovateľ spĺňa podmienky ustanovenia § 3 ods. 1 písm. m/ reštitučného zákona na priznanie vlastníctva na náhradu za pozemky, ktoré prešli do vlastníctva štátu v dôsledku vyvlastnenia bez vyplatenia náhrady – pozemok parc. č. X. vedený v PK vložke č. X. pre katastrálne územie Liptovský Mikuláš vo výmere 4703m² v podiele 1/6. Navrhovateľovi bolo priznané právo na náhradu za uvedený pozemok, nakoľko pozemok po prechode na štát na základe vyvlastňovacieho rozhodnutia Mestského národného výboru v Liptovskom Mikuláši, odbor výstavby, MH, dopravy a obchodu zo dňa 21. júna 1966, č. Výst. 1658/66 bol zastavaný, čo je podľa § 6 reštitučného zákona prekážkou k navráteniu vlastníctva. Oprávnenej osobe sa v zmysle ustanovenia § 6 ods. 2 reštitučného zákona (v znení účinnom v čase vydania rozhodnutia, t.j. 3. marca 2005) prevedú bezplatne do vlastníctva iné pozemky vo vlastníctve štátu v primeranej výmere a bonite, v akej boli pôvodné pozemky, a to ak možno v tej istej obci, v ktorej sa nachádza prevažná časť pôvodných pozemkov, ak s tým oprávnená osoba (navrhovateľ) súhlasí, alebo sa oprávnenej osobe poskytne finančná náhrada. Pozemky, ktoré sa prevedú oprávnenej osobe za jej pôvodný pozemok, poskytne Slovenský pozemkový fond, ak pôvodný pozemok bol súčasťou poľnohospodárskeho pôdneho fondu alebo spoločnej nehnuteľnosti. Finančnú náhradu za pôvodný pozemok, ku ktorému sa vlastníctvo nevracia a za ktoré nebol poskytnutý náhradný pozemok, poskytne Slovenský pozemkový fond. Rozhodnutie obvodného pozemkového úradu nadobudlo právoplatnosť dňa 5. apríla 2005.

Z uvedeného podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky jednoznačne vyplýva, že návrh navrhovateľa smeruje proti Slovenskému pozemkovému fondu, regionálny odbor Liptovský Mikuláš a napáda sa ňou

rozhodnutie (list) Slovenského pozemkového fondu, regionálny odbor Liptovský Mikuláš č. 718/08/RO-11 zo dňa 9. júna 2008, ktorým bol navrhovateľovi oznámený spôsob realizácie náhrady za pozemok parc. č. X. vedený v PK vložke č. X. pre katastrálne územie Liptovský Mikuláš vo výmere 4703m², v časti spoluvlastníckeho podielu navrhovateľa vo výmere 783m², a to poskytnutím finančnej náhrady vo výške 852,-- Sk. Slovenský pozemkový fond - Bratislava tento svoj postup odôvodnil novelizáciou reštitučného zákona účinnou od 1. januára 2008 (zákonom č. 571/2007 Z.z.).

Krajský súd v Žiline nesprávne vyvodil záver, že návrh smeruje proti Obvodnému pozemkovému úradu v Liptovskom Mikuláši a jeho rozhodnutiu č. 71-2004/00692-Uh zo dňa 3. marca 2005 vydaného podľa reštitučného zákona, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 5. apríla 2005. Tento záver nie je ničím podložený a nevychádza ani z obsahu navrhovateľovho návrhu na začatie konania. Navrhovateľ síce v návrhu žiadal, aby súd stanovil právoplatnosť rozhodnutia Obvodného pozemkového úradu Liptovský Mikuláš zo dňa 3. marca 2005, avšak len vo vzťahu k postupu a oznámeniu Slovenského pozemkového fondu, ktorý podľa navrhovateľa toto rozhodnutie Obvodného pozemkového úradu v Liptovskom Mikuláši nerešpektuje; navrhovateľ sa domáhal rešpektovania rozhodnutia obvodného pozemkového úradu Slovenským pozemkovým fondom, regionálnym odborom Liptovský Mikuláš. Krajský súd v Žiline postupoval nesprávne a neaplikoval ustanovenie § 41 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého sa každý úkon posudzuje podľa jeho obsahu, aj keď je úkon nesprávne označený.

Postup Krajského súdu v Žiline pri odstraňovaní väd návrhu a vydanie uznesenia č.k. 23 Sp 37/2009-22 zo dňa 20. apríla 2009 bol nadbytočný, nakoľko už z pôvodného podania – návrhu a priložených listinných dôkazov bolo zrejmé, čoho sa navrhovateľ domáha. Krajský súd nerešpektoval zákaz formalizmu a princíp materiálne ponímanej súdnej ochrany. V zmysle nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č.k. II. ÚS 174/04-51 zo dňa 27. októbra 2004 výklad a používanie § 43 ods. 1 a 2 Občianskeho súdneho poriadku musí v celom rozsahu rešpektovať základné právo účastníkov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Všeobecný súd musí vykladať a používať citované ustanovenie Občianskeho súdneho poriadku v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu. Aplikáciou a výkladom tohto ustanovenia nemožno obmedziť základné právo na súdnu ochranu bez zákonného podkladu. Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z toho, že všeobecné súdy majú poskytovať v občianskom súdnom konaní materiálnu ochranu zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (§ 1 Občianskeho súdneho poriadku). Občianske súdne konanie sa musí v každom jednotlivom prípade stať zárukou zákonnosti a slúžiť na jej upevňovanie a rozvíjanie (§ 3 Občianskeho súdneho poriadku). Prílišný formalizmus pri posudzovaní úkonov účastníkov občianskeho súdneho konania a nadmerný tlak na dopĺňanie takých

náležitostí do procesných úkonov účastníkov, ktoré nemajú základný význam pre ochranu zákonnosti, nie sú v súlade s ústavnými princípmi spravodlivého procesu.

V súvislosti s pasívnou legitimáciou Slovenského pozemkového fondu Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8 Sžo 296/2008 zo dňa 10. augusta 2009 (dostupné na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.supcourt.gov.sk). Podľa citovaného rozhodnutia Slovenský pozemkový fond je právnickou osobou, ktorá sa zapisuje do obchodného registra, nie je zriadená na podnikanie a ktorá svoju činnosť vykonáva podľa zákona č. 330/1991 Zb. a osobitných predpisov **vo verejnom záujme** a z tejto činnosti vznikajú práva a záväzky (§ 34 ods. 1 a ods. 2 zákona č. 330/1991 Zb., § 1 Štatútu Slovenského pozemkového fondu účinného od 1. januára 2002). Na účely spravovania nehnuteľností podľa odseku 3 pozemkový fond za podmienok ustanovených osobitnými predpismi (zákon č. 229/1991 Zb., 503/2003 Z.z. atď.) a zákonom č. 330/1991 Zb. prevádza bezplatne do vlastníctva oprávnených osôb pozemky, ak im nemožno podľa týchto predpisov vydať pôvodné pozemky, uzatvára zmluvy o výmene pozemkov s vlastníkmi, na pozemkoch ktorých je zriadená záhradková alebo chatová osada, a poskytuje ďalšiu súčinnosť pri uplatňovaní práv oprávnených osôb; povinnosti právnických osôb, ktoré pozemok držia, nie sú tým dotknuté (§ 34 ods. 4 písm. a/ zákona č. 330/1991 Zb.). Kompetencia Slovenského pozemkového fondu – Bratislava na bezplatný prevod náhradných pozemkov oprávneným osobám, ak im nemožno podľa reštitučného zákona vydať pôvodné pozemky, a s tým súvisiace uzatváranie zmlúv, je zakotvená v zákone č. 330/1991 Zb. v ustanovení § 34 ods. 4 písm. a/. Hmotnoprávne však Slovenský pozemkový fond - Bratislava postupuje podľa ustanovení reštitučného zákona (§ 6 ods. 2 – ods. 10); jeho činnosť nadväzuje na právoplatné rozhodnutie obvodného pozemkového úradu o reštitúcii – o priznaní práva na náhradu za pozemky, u ktorých existuje prekážka ich vrátenia oprávneným osobám podľa ustanovenia § 6 ods. 1 reštitučného zákona, t.j. medzi právoplatným rozhodnutím obvodného pozemkového úradu a konaním žalovaného existuje príčinná súvislosť.

Vychádzajúc z uvedených skutočností Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje postup a rozhodnutie Krajského súdu v Žiline za nekonformné s § 41 ods. 2, § 244, § 247 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku. Odňal tým navrhovateľovi možnosť konať pred súdom, keď mu znemožnil uplatnenie tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok poskytuje (prednášať návrhy, dôkazy, vyjadriť sa k stanovisku protistrany, zúčastniť sa prípadného pojednávania). Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie Krajského súdu v Žiline č.k. 23 Sp 37/2009-34 zo dňa 23. júna 2009 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 221 ods. 1 písm. f/, § 221 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku),

v ktorom je viazaný právnym názorom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vysloveným v tomto uznesení.

V ďalšom konaní krajský súd vyžiada administratívny spis Slovenského pozemkového fondu – Bratislava v origináli súvisiaci s vecou, bude sa vecou zaoberať meritórne, t.j. preskúma, kedy navrhovateľ u neho uplatnil svoj nárok, či postup Slovenského pozemkového fondu - Bratislava je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, reštitučným zákonom; rozhodne aj o náhrade trov tohto odvolacieho konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave dňa 2. februára 2010

JUDr. Jana Henčeková, PhD., v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Nikoleta Adamovičová